

**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

АВДІЄНКО ЯНА АНАТОЛІЇВНА

УДК 339.138 (075.8)

ДИСЕРТАЦІЯ

**СУБКОНТРАКТАЦІЯ ЯК ФОРМА МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Подається на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Я. А. Авдієнко

Науковий керівник

Литовченко Ірина Львівна, доктор економічних наук, професор

Одеса – 2018 рік

АНОТАЦІЯ

Авдієнко Я.А. Субконтрактація як форма маркетингової діяльності промислових підприємств. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеню кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». – Одеський національний економічний університет МОН України, Одеса, 2018.

Дисертацію присвячено теоретико-методичному обґрунтуванню положень щодо впровадження субконтрактації та забезпеченні її маркетингової складової.

Об'єктом дослідження є процес формування економічно обґрунтованих відносин в процесі субконтрактації між різномасштабними промисловими підприємствами та використання маркетингової складової цих відносин, предметом дослідження – теоретико-методичні основи втілення на принципах цифрової економіки маркетингової функції субконтрактації між промисловими підприємствами різних розмірів.

В роботі приділено увагу порівняльній характеристиці основних форм виробничої кооперації, таких як аутсорсинг, франчайзинг, лізинг. Визначено, що в даний час результати розвитку науково-технічного прогресу стрімко впливають в виробничу діяльність промислових підприємств та забезпечують високу конкурентоспроможність продукції; економічна глобалізація видозмінює традиційні умови ведення бізнесу цих підприємств як на міжнародному ринку, так і на вітчизняному. Відмічено, що серед представлених форм кооперації однією з більш дієвих є саме субконтрактація.

Аналіз праць вітчизняних та зарубіжних науковців показав наявність дискусійних поглядів щодо сутності поняття «субконтрактація», як однієї з форм виробничої кооперації. У роботі здійснено ґрунтовний огляд основних

визначень та глибоких змін в економіці останніх років. Тому запропоновано власне визначення поняття, з урахуванням сучасних умов розвитку ринку та інформаційно-комунікаційних технологій. Стан економічних процесів, які відбуваються в світі показує, що використання маркетингово-аналітичних функцій субконтрактингу є новим вектором розвитку цієї форми виробничої кооперації.

Критичний аналіз зарубіжного досвіду дозволив виділити три моделі розвитку субконтрактних відносин та представити основні риси, які їх характеризують за допомогою класифікаційних ознак. Приділено увагу японській моделі субконтрактації, для якої характерно ранжування підприємств-субконтракторів в залежності від наявних виробничих потужностей та рівня технологій. Дана модель має пірамідальну (багаторівневу) структуру, якої властива наявність у одного підприємства-контрактора великої мережі субконтракторів, які в свою чергу співпрацюють з субконтракторами більш низького рівня. Розглянуто історію становлення американської моделі субконтрактації, яка представляє собою горизонтальну структуру, включаючи при цьому одного контрактора та велику кількість малих підприємств – субконтракторів, які виконують кінцеві виробничі операції, виготовляють деталі та надають послуги щодо замовлень. Європейська практика передбачає застосування змішаної моделі субконтрактних відносин. Стрімко розвивається субконтрактація в країнах-сусідах, на базі Міжрегіонального центру промислової субконтрактації і партнерства, де створена інформаційна система субконтрактації, тендерна площа, діє «Біржа-субконтрактів».

Розглянуто класифікацію субконтрактних відносин відповідно до міжнародних стандартів UNIDO. Виділено основні сфери використання субконтрактингу, переваги та недоліки застосування субконтрактації для підприємств малого та крупного бізнесу. Аналіз даних класифікацій допоміг виділити новий клас ознак, які в зв'язку з бурхливим розвитком економіки в бік цифровізації, застосуванням новітніх технологій виробництва та

впровадженням інноваційних форм ведення бізнесу, трансформуються та набувають сучасних характеристик. В зв'язку з новими викликами запропоновано внести наступну додаткову класифікаційну ознаку – «використання учасниками субконтрактації інформаційних технологій», наряду з попередніми такими як «критерій вибору виконавця замовлення», «тривалість відносин між партнерами по кооперації», «структура побудови коопераційних відносин».

На шляху становлення цифровізації економіки України важливим є визначення економічної ефективності інноваційних форм кооперації, якою є субконтрактація. Аналіз існуючих методик показав, що маркетингову складову функціонування субконтрактації в сучасних ринкових умовах більшість авторів не враховують, тому удосконалено методичні основи розрахунку економічних результатів стосовно отримання маркетингових послуг промисловими підприємствами від інфраструктурної організації, які на відміну від попередніх враховують маркетингову складову та варіативний підхід.

Для виявлення промислово розвинених регіонів, які мають скупчення підприємств та найбільший потенціал для розвитку субконтрактації, запропоновано структурування на основі комплексу показників економічного розвитку різномасштабних промислових підприємств 24 областей України (всього 42333 промислових підприємств). Для обробки даних був використаний програмний пакет IBM SPSS Statistics.

Глибинний аналіз результатів об'єднаної кластеризації за комплексом основних економічних показників дозволив виділити 3 кластери промислових підприємств: «Промислові гіганти», «Міцні позиціонери», «Малюки». За допомогою картографічного методу вдалося просторово візуалізувати розміщення скупчень цих підприємств, що дає змогу аргументувати вибір того або іншого регіону для впровадження субконтрактації.

Справедливо зауважено, що Україна має потенціал для впровадження субконтрактних відносин і одним з потенційних міст вибрано м. Одеса. Запропоновано на підставі дослідження стану економічного розвитку різномасштабних промислових підприємств м. Одеса впровадження субконтрактації та організації її інфраструктурної підтримки, що дозволить підвищити ефективність функціонування промислових підприємств, оскільки місто є локальним територіально-виробничим комплексом, сучасним транспортно-логістичним вузлом.

Аналіз міжнародного досвіду показав, що розвиток субконтрактації та її інфраструктуру забезпечують спеціалізовані інфраструктурні об'єднання, а саме Центри субконтрактації – організації, що сприяють зв'язку між різномасштабними підприємствами і формують інфраструктуру промисловості на міжрегіональному, регіональному чи локальному ринках, та забезпечують весь спектр послуг для бізнес-супроводження (маркетинг, консалтинг, страхування та ін.).

Проведені дослідження дозволили розглянути можливості організації інфраструктурної підтримки субконтрактації, а саме запропонувати авторські гіпотези щодо створення Центру субконтрактації, які враховують маркетингову складову:

- 1) за підтримки некомерційних організацій;
- 2) використання міжнародних інвестицій.

Запропоновано теоретико-методичні основи організації Центру субконтрактації за підтримки некомерційної організації - УСПП, організаційну структуру, принцип та схему його роботи; описано маркетингові функції, які необхідні для функціонування Центру. Серед маркетингових функцій субконтрактації виділено: аналіз факторів маркетингового середовища, в якому здійснюють свою господарську діяльність та формують відповідний комплекс маркетингу, промислові підприємства; дослідження ринкових та маркетингових можливостей підприємств, виявлення та формування попиту і пропозиції на промисловому

ринку країни або регіону; налагодження ефективних комунікацій між замовником та постачальником, які вступають в контрактні відносини, консультації впродовж всієї субконтрактної взаємодії; застосування додаткових функцій, які можуть дозволити використати можливості страхового маркетингу та маркетингового аудиту, інтернет-маркетингу; інфраструктурної підтримки субконтрактації; формування маркетингу відносин, а саме створення для кожного договору або партнерів програм взаємодії (CRM), навчання та тренінги в рамках круглих столів та семінарів щодо підвищення кваліфікації учасників субконтрактних відносин, з залученням представників бізнесу, державних органів влади, освітніх закладів, громадськості.

Охарактеризовано способи, принципи та можливості фінансування Центрів субконтрактації за допомогою міжнародних інвесторів. Наведено зведену характеристику можливих міжнародних інвесторів Центрів субконтрактації. Запропоновано теоретико-методичні основи організації Центру субконтрактації в рамках виконання грантових програм щодо підтримки розвитку підприємництва України, які фінансуються за рахунок ЄС.

Запропоновані заходи щодо варіантів організації Центру субконтрактації дозволили удосконалити методичні основи розрахунку економічного ефекту від впровадження субконтрактації для потенційного підприємства-учасника ТОВ «Телекарт-Прилад». Проведені розрахунки від застосування субконтрактації, з урахуванням ризиків, витрат на вступ до Центру та економії на маркетингових затратах, показали їх економічний ефект.

Ключові слова: промислова кооперація, субконтрактація, ринок промислових підприємств, маркетингові функції, інформаційно-комунікаційні технології.

SUMMARY

Ya.A. Avdiienko. Subcontracting as a form of marketing activity of industrial enterprises. – Qualification scientific work printed as manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Economics, specialty 08.00.04 – economics and management of enterprises (according to the types of economic activities). – Odessa national economic university, Odessa, 2018.

The dissertation is devoted to the theoretical and methodological substantiation of the provisions concerning the implementation of the subcontracting and ensuring its marketing component.

The object of the research is the process of formation of economically grounded relations in the process of subcontracting between various industrial enterprises and the use of the marketing component of these relations, the subject of the study is the theoretical and methodological basis of the implementation of the marketing function of subcontracting between industrial enterprises of different sizes on the principles of a digital economy.

The work focuses on the comparative characterization of the main forms of industrial cooperation, such as outsourcing, franchising, and leasing. It is determined that at present the results of the development of scientific and technological progress are rapidly infused into the industrial activity of industrial enterprises and ensure the high competitiveness of products; economic globalization modifies traditional conditions of the business environment of these companies for both the international and the domestic market. It is noted that among the presented forms of co-operation one of the most effective is the subcontracting.

The analysis of the works of domestic and foreign scientists showed the presence of discussion views concerning the concept of "subcontracting" as a form of production cooperation. The thesis provides a thorough overview of the main definitions and profound changes in the economy of recent years. It was therefore proposed the actual definition of the concept, taking into account the current conditions of market development and information and communication

technologies. The state of economic processes taking place in the world shows that the use of marketing and analytical functions of subcontracting is a new vector for the development of this form of production cooperation.

Critical analysis of foreign experience has allowed to distinguish three models of development of subcontracting relations and to present the main features which characterize them by means of classifications. Attention was given to the Japanese model of subcontracting, which is characterized by the ranking of enterprises-subcontractors, depending on the available production capacity and technology level. This model has a pyramidal (multilevel) structure, which is characterized by the presence of a single contractor company, a large network of subcontractors, which in turn cooperate with subcontractors of a lower level. The history of the formation of the American model of subcontracting, which is a horizontal structure, including one contractor and a large number of small enterprises - subcontractors, who perform final production operations, make parts and provide services on orders, was considered. European practice involves the use of a mixed model of subcontracting relationships. Subcontracting in neighboring countries is developing rapidly, on the basis of the Interregional Center for Industrial Subcontracting and Partnership, where the information system of the subcontracting, the tender area, and the "Exchange-subcontract" have been established.

The classification of subcontracting relationships according to UNIDO international standards was considered. The main areas of subcontracting use, the advantages and disadvantages of subcontracting for small and large businesses were identified. The analysis of these classifications helped to select a new class of features that, due to the rapid development of the economy towards digitization, the application of the latest production technologies and the introduction of innovative forms of business management, transform and acquire modern features. In connection with the new challenges, it was proposed to add the following additional classification feature - "use by participants of subcontracting of information technologies", along with previous ones such as "criterion of choice of

the order executor", "duration of relations between cooperation partners", "structure of construction of cooperative relations".

On the way of becoming a digitalization of the Ukrainian economy, it is important to determine the economic efficiency of innovative forms of cooperation, which is subcontracting. The analysis of existing methods showed that the majority of authors do not take into account the marketing component of the functioning of subcontracting in the current market conditions; therefore, the methodical bases for calculating economic results in obtaining marketing services by industrial enterprises from the infrastructure organization have been improved, which, unlike the previous ones, take into account the marketing component and the variant approach.

To identify industrialized regions with accumulation of enterprises and the greatest potential for the development of subcontracting, structuring based on the complex of indicators of economic development of various industrial enterprises in 24 regions of Ukraine (total 42333 industrial enterprises) was proposed. The IBM SPSS Statistics software package was used to process the data. An in-depth analysis of the results of combined clustering on a set of key economic indicators allowed the allocation of 3 clusters of industrial enterprises: "Industrial Giants", "Strong Positors", "Kids". Using the mapping method, it was possible to spatially visualize the placement of aggregates of these enterprises, which makes it possible to argue the choice of one or another region for the implementation of subcontracting.

It is fairly noted that Ukraine has the potential to implement subcontracting relations and one of the potential cities is the city of Odessa. Based on the study of the state of economic development of various industrial enterprises in Odessa, the proposed subcontracting and organization of its infrastructure support, which will improve the efficiency of the operation of industrial enterprises, as the city is a local territorial and production complex, a modern transport and logistics node.

An analysis of international experience has shown that the development of subcontracting and its infrastructure are provided by specialized infrastructure

associations, namely, Subcontracting Centers - organizations that facilitate communication between large-scale enterprises and form industry infrastructure in the interregional, regional or local markets, and provide the full spectrum of services for business support (marketing, consulting, insurance, etc.). The conducted studies allowed to consider the possibilities of organizing infrastructure support for subcontracting, namely proposing author's hypotheses regarding the creation of the subcontracting center that takes into account the marketing component: 1) with the support of non-profit organizations; 2) the use of international investment.

The theoretical and methodological foundations of the organization of the subcontracting center with the support of the non-profit organization - UUPP, the organizational structure, the principle and scheme of its work were proposed; the marketing functions necessary for the functioning of the Center were described. Among the marketing functions of subcontracting, the following were identified: analysis of the factors of the marketing environment, in which industrial enterprises carry out their economic activity and form the appropriate marketing complex; research of market and marketing opportunities of enterprises, identification and formation of demand and supply in the industrial market of the country or region; establishment of effective communications between the customer and the supplier, who enter into contractual relations, consultations during all subcontracting interaction; the use of additional features that can allow the use of opportunities for insurance marketing and marketing audit, Internet marketing; infrastructure support for subcontracting; formation of relations marketing, namely the creation for each contract or partners of the program of interaction (CRM), learning and training in the framework of roundtables and seminars for the improvement of the skills of participants in subcontractual relations, with the involvement of representatives of business, government agencies, educational institutions, and the public.

The methods, principles and possibilities of financing of subcontracting centers with the help of international investors were described. A summary of the

possible international investors of the Subcontracting Centers was presented. The theoretical and methodological foundations of the Center for subcontracting within the framework of implementation of grant programs supporting the development of entrepreneurship of Ukraine, financed by the EU, were offered.

The proposed measures on the options for the organization of the Subcontracting Center allowed to improve the methodological basis for calculating the economic effect from the introduction of subcontracting for a potential participating company of Telekart-Device. Calculations from the use of subcontracting, taking into account risks, costs for joining the Center and savings in marketing costs, showed their economic effect.

Key words: industrial co-operation, subcontracting, market of industrial enterprises, marketing functions, information and communication technologies.

Список публікацій здобувача

Розділи в колективних монографіях:

1. Хмелярова Я. А., Литовченко І. Л. Маркетинговые исследования иностранных студентов в контексте интернационализации высшего образования // Маркетинг образовательных услуг: монографія / за ред. О.В. Прокопенко. - Rudaska : «DrukarniaiStudioGraficzneOmnidium». 2016. С. 89-99 (9,77 д.а.). *Особистий внесок здобувача 0,5 д.а.: приведені результати маркетингових досліджень іноземних студентів; запропоновано шляхи вдосконалення навчального процесу в рамках інфраструктурних організацій.*
2. Авдієнко Я. А., Сотніков Ю. М. Розділ 2.5. Міжрегіональні Центри кон'юнктурних досліджень та просування інноваційної продукції на зовнішні та внутрішні ринки – як сучасні інституціональні одиниці у просуванні наукових розробок українських розробників і виробників на експорт. Розділ 2.6. Рекомендації зі створення центрів комерціалізації технологій // Кон'юнктурний супровід інноваційної продукції та послуг: монографія / за заг. ред. В. А. Карпова. Одеса: ОНЕУ, 2018. С. 134-142 (1,2 д.а.). *Особистий внесок здобувача 0,6 д.а.: аналіз функціонування Центрів кон'юнктурних досліджень; рекомендації щодо організаційної структури створення даного типу центрів, функцій відділів.*

Статті у наукових фахових виданнях і виданнях, внесених до наукометричних баз даних:

3. Хмелярова Я. А., Литовченко І. Л. Дослідження поняття "субконтрактація" як сучасної форми виробничої кооперації // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2015. № 11(3). С.75-79. *IndexCopernicus, НБУ ім. В.І. Вернадського,*) (0,54 д.а.). *Особистий внесок здобувача 0,27 д.а.: . (IndexCopernicus, НБУ ім. В.І. Вернадського,) (0,54 д.а.). Особистий внесок здобувача 0,27 д.а.: розглянуто основні підходи щодо тлумачення «субконтрактації», відмінні риси від інших*

форм кооперації, переваги та недоліки застосування субконтрактації для підприємств.

4. Хмелярова Я. А., Литовченко І. Л. Субконтрактація как современная форма промышленной кооперации // Науковий вісник УжНУ. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Том 10 (2). С.6-12. (*IndexCopernicus, НБУ ім. В.І. Вернадського*) (0,8 д.а.). *Особистий внесок здобувача 0,4 д.а: власне визначення поняття «субконтрактація, виділено три моделі субконтрактації, обґрунтовано визначення економічної ефективності від застосування субконтрактації.*
5. Хмелярова Я. А., Литовченко І. Л. Экономическая эффективность применения субконтрактации в производственной кооперации // Економічні студії. 2016. № 5. С. 169-175.(*Наукова Електронна Бібліотека (РІНЦ), IndexCopernicus.*) (0,6 д.а.). *Особистий внесок здобувача 0,3 д.а.: аналіз існуючих методик визначення економічної ефективності застосування промислової кооперації (субконтрактації).*
6. Авдієнко Я. А. Зіньковська Д. В. Імплементация в систему субконтрактних відносин аналітично-маркетингової складової // Бізнес-навігатор 2018. № 2-1 (45). С.100-106 (*IndexCopernicus, НБУ ім. В.І. Вернадського*)(0,56 д.а.). *Особистий внесок здобувача 0,28 д. а.: розглянуто поняття «інформаційна система субконтрактації», зміст та функції кожної складової, визначено маркетингову складову в забезпеченні функціонування Центрів субконтрактації.*
7. Авдієнко Я. А. Підтримка субконтрактації в Україні за допомогою міжнародних інвестицій // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. Серія: Науки: економіка, політологія, історія.2018. № 4 (256). С. 13-30. (*Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Наукова електронна бібліотека eLIBRARY.ru., GoogleScholar, Польська наукова бібліографія та ін..*) (0,5 д.а.).
8. Авдієнко Я. А. Центр субконтрактації як елемент інфраструктури промислового ринку України // Вісник соціально-економічних досліджень:

зб. наук. праць; за ред.: М. І. Зверькова (гол. ред.) та ін. (ISSN 2313-4569). Одеса: Одеський національний економічний університет. 2018. № 2 (66). С. 46-54. (*IndexCopernicus, GoogleScholar, ResearchPapersinEconomics (RePec) та ін..*) (0,71 д.а.)

9. Авдієнко Я. А. Можливості використання субконтрактації на промислових підприємствах в сучасних умовах // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. Серія: Науки: економіка, політологія, історія. 2018. № 5 (257). С. 13-28. (*Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Наукова електронна бібліотека eLIBRARY.ru., GoogleScholar, Польська наукова бібліографія та ін..*)(0,5 д.а.)

10. Авдієнко Я. А., Сотніков Ю. М. Критерії включення промислового підприємства в систему субконтрактних відносин // Міжнародний науковий журнал "Науковий огляд". 2018. Т. 2. №. 45. С. 38-52. (*CORE, "PІNЦ SCIENCE INDEX", OpenAir Європейська база даних, GoogleScholar та ін..*) (0,6 д.а.).
Особистий внесок здобувача 0,3 д.а.: розкрито сутність поняття «Центр субконтрактації», запропоновано систему економічних показників для визначення потенційних учасників субконтрактних відносин.

Статті у наукових виданнях інших держав та у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз даних:

11. Хмелярова Я. А., Литовченко І. Л. Субконтрактація: міжнародний опит применения. «Scientific-Researches». 2016. №5 (5). С. 85 – 92 (*IndexCopernicus, Scientific Indexing Services (SIS), ResearchBib, The Global Impact Factor (GIF) та інших*) (0,63). *Особистий внесок здобувача – 0,3 д. а.: проведено аналіз міжнародного досвіду застосування субконтрактації, виділено основні відмінності між трьома моделями субконтрактних відносин, запропоновано використати існуючий досвід функціонування субконтрактації в промислово розвинених країнах для визначення власного вектору організації в Україні.*

Матеріали міжнародних та всеукраїнських наукових конференцій:

12. Хмелярова Я. А. Субконтрактація – нова форма кооперації промислових підприємств // Актуальні проблеми розвитку економіки в контексті глобальних викликів: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. присвяченої 45-річчю факультету міжнародної економіки (м. Одеса, 19-20 вересня 2013 р.). Одеса: «Атлант», 2013. С. 207 – 209 (0,13 д.а.).
13. Хмелярова Я. А. Субконтрактація як сучасна форма взаємодії промислових підприємств України // Маркетинг в Україні: матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 12-13 грудня 2014 р.). Київ: ВГО «Українська асоціація маркетингу», 2014. С.58 – 59 (0,07 д.а.).
14. Хмелярова Я. А. Застосування субконтрактних відносин в сучасних умовах // Економіка, менеджмент та аудит: сучасні проблеми та напрямки розвитку: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 29-30 травня 2015 р.). Львів: ЛЕФ, 2015. С. 116-118 (0,17 д.а.).
15. Хмелярова Я. А. Міжнародний досвід застосування виробничої кооперації (субконтрактації) // Стратегії інноваційного розвитку економіки: бізнес, наука, освіта (Sides 2015): матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 29 вересня-2 жовтня 2015 р.). Харків: НТУ «ХП», 2015. С.257 – 259 (0,13 д.а.).
16. Хмелярова Я. А. Международный опыт применения субконтрактных отношений (на примере Японии) // International Scientific-Practical Conference Modern Transformation of Economics and Management in the Era of Globalization: Conference Proceedings (Klaipeda , January 29, 2016). Klaipeda: Baltija Publishing; Klaipeda University, Lithuania. С. 192-195 (0,2 д.а.).
17. Хмелярова Я. А. Центр субконтрактації як дієвий механізм розвитку підприємництва // Напрями розвитку ринкової економіки на засадах конкурентоспроможності, інноваційності та сталості: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 11 листопада 2017 р.). Запоріжжя: Запорізька державна інженерна академія, 2017. С.147 – 149 (0,17 д.а.).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	17
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ СУБКОНТРАКТАЦІЇ ЯК СУЧАСНОЇ ФОРМИ ПРОМИСЛОВОЇ КООПЕРАЦІЇ.....	24
1.1. Теоретичні основи субконтрактації та її маркетингової функції.....	24
1.2. Теорія та практика застосування субконтрактації в вітчизняній та світовій економіці.....	43
1.3. Аналіз методик визначення економічного ефекту від реалізації субконтрактних відносин на підприємствах промисловості.....	66
РОЗДІЛ 2. ПОТЕНЦІАЛ СУБКОНТРАКТАЦІЇ НА ПРОМИСЛОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ.....	84
2.1. Аналіз ринку різномасштабних промислових підприємств в Україні.....	84
2.2. Визначення регіональних кластерів в структурі промисловості України як можливих потенційних учасників організації субконтрактації.....	99
2.3. Дослідження різномасштабних підприємств промисловості для виявлення потенційних-підприємств учасників субконтрактних відносин в м. Одеса.....	117
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА МЕТОДИЧНИХ ОСНОВ ТА ГІПОТЕЗ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ФУНКЦІЇ СУБКОНТРАКТАЦІЇ ТА ЇЇ ІНФРАСТРУКТУРНОЇ ПІДТРИМКИ.....	136
3.1. Теоретико-методичні основи щодо організації Центру субконтрактації в м. Одеса при підтримці УСПП.....	136
3.2. Гіпотеза щодо фінансування Центру субконтрактації в м. Одеса за рахунок міжнародних інвестицій	158
3.3. Застосування субконтрактації на прикладі приладобудівного підприємства ТОВ «Телекарт прилад».....	175
ВИСНОВКИ.....	194
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	197
ДОДАТКИ.....	219

ВСТУП

Актуальність теми. У складних і нестабільних економічних умовах розвитку України, в період посилення конкурентної боротьби між виробниками, в тому числі і на світових ринках, необхідний пошук нових організаційних інструментів підвищення ефективності виробництва на підприємствах. Глобалізаційні процеси та стрімкий розвиток науково-технічного прогресу надають можливість суб'єктам підприємництва використовувати нові підходи до своєї діяльності, впроваджувати сучасні організаційні форми господарювання. Як показує досвід світових гігантів промисловості (США, Японія, Німеччина, Італія та ін.), одним із таких дієвих форм господарювання та промислової кооперації є субконтрактація. Саме тому для України з урахуванням поглиблення в глобалізаційні процеси і розвитку інноваційних технологій є актуальним використання субконтрактних відносин.

Напрямки розвитку субконтрактних відносин знайшли широке відображення в працях сучасних зарубіжних і вітчизняних науковців. Серед напрацювань зарубіжних вчених варто виділити праці: Р.Коуза, Д.Норта, О.Вільямсона, Р.Ауманна, М.Портера, Ф.Котлера та інших. Питаннями становлення коопераційних відносин та визначення економічного ефекту від впровадження різних форм цих відносин в Україні займаються такі автори, як Д.А. Антонюк, М.А. Бабій, Є.А. Бельтюков, , З.С. Варналій, М.П. Войнаренко, О.С. Кічук, Т.В. Кондратьєва, І.Л. Литовченко, І.Л. Решетнікова, С.С. Свірідова, В.Ф. Семенов, Н.Л. Шлафман та ін. Теоретичні основи розвитку кооперації розглядали Є.Бобко, А.Булатов, А.Добронравов, Е. Дряхлов, А.Кисельов, О.Скопін, І.Петрищева, Л. Хлебніков, Л. Христофорова та ін. Дослідження цих вчених були спрямовані на визначення основних відмінних рис та особливостей субконтрактації у порівнянні з іншими формами промислової кооперації, а також виявлення перешкод на шляху впровадження цієї форми в діяльності підприємств.

Однак, як і раніше, серед авторів немає одностайності щодо поняття субконтрактації в умовах сучасної економіки, недостатньо висвітлений алгоритм розрахунку економічного ефекту від впровадження даного способу промислової кооперації, а, також відсутні розробки щодо маркетингової складової даного процесу, яка стає однією з основних в умовах сучасного ринку в інфраструктурному забезпеченні субконтрактних відносин.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація виконувалась відповідно до науково-дослідних тем Одеського національного економічного університету та кафедри маркетингу. В результаті п'ятирічного фундаментального дослідження «Маркетингові інструменти інноваційного розвитку економічних систем» (ДР 0112U000128) визначено маркетингову складову субконтрактації та обґрунтовано методики створення Центру субконтрактації. За результатами дослідження опублікована монографія.

В рамках госпрозрахункової теми кафедри маркетингу ОНЕУ - «Проведення моніторингу з метою аналізу виробничих потужностей, ринку збуту готової продукції, проблем підприємництва та шляхів їх вирішення (код класифікатора ДК 016-2010 70.10.1 „Послуги головних контор/офісів”, ДК 016-2010 73.20.1 „Послуги щодо досліджування ринку та подібні послуги”)» здійснено маркетингові дослідження промислових підприємств Одеси та запропоновано організацію Центру субконтрактації.

За результатами науково-дослідної роботи «Кон'юнктурний супровід та імплементація стратегії просування наукових розробок та промислової продукції на експорт» (ДР 0116U000751) запропоновано залучати заклади вищої освіти до організації інфраструктурної підтримки Центру субконтрактації.

Ведеться робота в межах теми «Експортно-орієнтована маркетингова діяльність підприємств в умовах промислової революції 4.0» (ДР № 0117U002956), 2017-2021 рр., розглянуто інноваційні маркетингові інструменти, необхідні для забезпечення функціонування субконтрактації.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи полягає в теоретико-методичному обґрунтуванні положень щодо впровадження субконтрактації та забезпеченні її маркетингової складової.

Для досягнення мети було поставлено такі завдання:

- дослідити та систематизувати основні підходи щодо тлумачення поняття «субконтрактація»;
- проаналізувати світовий досвід субконтрактних відносин в країнах ЄС, США та Японії, сучасні класифікації та класифікаційні ознаки, які дають змогу критично осмислити міжнародний досвід щодо субконтрактації для використання його вітчизняними підприємствами;
- дослідити основні теоретико-методичні засади розрахунку ефективності впровадження субконтрактації для підприємств-учасників та запропонувати власну гіпотезу методичних засад з урахуванням маркетингових витрат;
- визначити структуру ринку промисловості України на основі комплексу економічних показників для виявлення промислових регіонів, в яких можуть виникнути варіанти ефективних субконтрактних взаємозв'язків між різномасштабними підприємствами;
- проаналізувати розвиток промислових підприємств в місті, яке досліджується як приклад, для виявлення потенційних підприємств-учасників субконтрактації;
- запропонувати методичні основи щодо варіантів створення Центру субконтрактації в та забезпечення його маркетингових функцій;
- розробити методичні рекомендації щодо визначення економічного ефекту від економії витрат на маркетингову діяльність для потенційного учасника Центру субконтрактації.

Об'єктом дослідження є процес формування економічно обґрунтованих відносин в процесі субконтрактації між різномасштабними промисловими підприємствами та використання маркетингової складової цих відносин.

Предмет дослідження – теоретико-методичні основи втілення на принципах цифрової економіки маркетингової функції субконтрактації між промисловими підприємствами різних розмірів.

Для досягнення встановленої мети та розв’язання визначених завдань у дисертаційній роботі використано такі методи наукових досліджень: аналізу та синтезу – для вивчення об’єкта і предмета дослідження; теоретичного узагальнення – для уточнення поняття «субконтрактація»; порівнянь – для виявлення характерних особливостей субконтрактних відносин; систематизації та групування – при класифікації міжнародних моделей субконтрактації ; холізму та холістичного маркетингу – при розгляді промислового ринку та його учасників як єдиного цілого; експертних оцінок – для визначення маркетингових характеристик попиту та пропозиції; кластерного аналізу – для ідентифікації типових підприємств та можливості створення субконтрактних відносин між ними; картографічний метод – для узагальнення просторових закономірностей розміщення кластерів; економіко-математичні – для удосконалення методичних підходів щодо визначення економічного ефекту від впровадження субконтрактації.

Теоретичною та методологічною основою дисертаційної роботи є напрацювання вітчизняних та іноземних науковців, нормативно-правові та законодавчі акти; дані Державної служби статистики України, Інтернет джерела, дані фінансової звітності машинобудівних підприємств, звітність міської ради, дані, отримані в процесі авторських маркетингових досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробці теоретико-методичного обґрунтування положень щодо економічної доцільності створення Центру субконтрактації в Одесі, зокрема:

удосконалено:

— поняття «субконтрактація», яке, в порівнянні з попередніми тлумаченнями, враховує зміни ринку в умовах цифрової економіки та базується на інформаційно-комунікаційних технологіях, а саме – це сучасна форма виробничої кооперації, яка передбачає довгострокові коопераційні

взаємовідносини між різномасштабними промисловими підприємствами на основі договору-підряду, з метою підвищення ефективності виробничого процесу і задоволення попиту якісною, конкурентоспроможною продукцією в умовах трансформації ринку в бік цифрової економіки;

— методичні основи визначення економічного ефекту від впровадження субконтрактації, які на відміну від інших враховують маркетингову складову (витрати на маркетингові дослідження, пошук інформації та партнерів субконтрактних відносин, інтернет-маркетинг, маркетинговий аудит та інші послуги (страхування, консалтинг, сертифікація та ін.);

— методичні засади щодо вибору промислових регіонів на основі комплексу економічних показників, із застосуванням кластерного аналізу та картографічного методу, для виявлення потенціалу формування субконтрактаційних відносин між промисловими підприємствами, які на відміну від попередніх враховують розмір підприємств, кількість зайнятих та працівників, кількість найманих працівників, витрати на оплату праці, обсяг реалізованої продукції, фінансовий результат;

— методичні основи розрахунку економічних результатів стосовно отримання маркетингових послуг промисловими підприємствами від інфраструктурної організації, які на відміну від попередніх враховують маркетингову складову та варіативний підхід;

набули подальшого розвитку:

— класифікаційні ознаки субконтрактації, які прийнято в сучасних міжнародних класифікаціях, до яких було запропоновано включення додаткової ознаки – «використання учасниками субконтрактації інформаційних технологій», яка наряду з попередніми, такими як «критерій вибору виконавця замовлення», «тривалість відносин між партнерами по кооперації», «структура побудови коопераційних відносин» не розглядала застосування інноваційних маркетингових інструментів;

— дослідження стосовно промислового потенціалу різномасштабних підприємств по регіонах України для можливості формування субконтрактації та її інфраструктурної підтримки.

— теоретико-методичні основи щодо обґрунтування варіантів створення Центру субконтрактації в м. Одеса та забезпечення його інфраструктурної підтримки на базі запропонованих авторських гіпотез.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що розроблені наукові й методичні положення дисертаційної роботи розвивають теорію та практику застосування субконтрактації на ринку різномасштабних промислових підприємств. Застосування результатів роботи дозволить підприємцям промисловості бути конкурентоспроможними, використовуючи сучасну форму промислової кооперації в мінливих ринкових умовах.

Основні матеріали та результати запропоновані здобувачем, а саме пропозиції щодо економії витрат на маркетинг, які надаватиме Центр субконтрактації та розрахунок економічного ефекту для підприємств, прийнято до впровадження в практику роботи:

- ПАТ ВО «Стальканат-Сілур» (акт про впровадження №16/437-1 від 14.04.2018 р.);
- ТОВ «Алекс-Агро» (акт про впровадження №184-3 від 22.05.2018 р.);
- ТОВ «Телекарт-прилад» (акт про впровадження №34/сп від 23.05.2018 р.).

Рекомендації щодо створення Центру субконтрактації з урахуванням моніторингу аналізу виробничих потужностей, ринку збуту готової продукції та проблем підприємництва міста надано Департаменту економічного розвитку Одеської міської ради (довідка №1569/01 - 41/01 від 31.08.2018 р.).

Результати проведеного дослідження використано у навчальному процесі в Одеському національному економічному університеті під час викладання дисциплін «Маркетинг», «Паблік рилейшинз», «Рекламний менеджмент» (довідка № 01-11/855 від 21.05.2018 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаним дослідженням, в якому обґрунтовано авторський підхід до розробки

теоретико-методологічних основ формування Центру субконтрактації в Одесі для промислових підприємств різних розмірів. Всі наукові результати, які отримано в дисертаційній роботі та виносяться на захист, одержано автором особисто і відображено в наукових публікаціях. З наукових праць опублікованих в співавторстві, в роботі використано лише ті положення та ідеї, що є результатом особистих досліджень здобувача. Конкретний внесок здобувача в цих роботах викладено в авторефераті у переліку публікацій за темою дисертації.

Апробація результатів дисертації. Основні положення і результати дисертації доповідалися та обговорювалися на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях: «Актуальні проблеми розвитку економіки в контексті глобальних викликів» (м. Одеса, 2013 р.), «Маркетинг в Україні» (м. Київ, 2014 р.), «Економіка, менеджмент та аудит: сучасні проблеми та напрями розвитку» (м. Львів, 2015 р.), «Стратегія інноваційного розвитку економіки: бізнес, наука, освіта» (м. Харків, 2015 р.), «Економіка і менеджмент: сучасні трансформації в епоху глобалізації» (м. Клайпеда, Литва, 2016р.), «Напрями розвитку ринкової економіки на засадах конкурентоспроможності, інноваційності та сталості» (м. Запоріжжя, 2017 р.)

Публікації. За темою дисертації опубліковано 17 наукових праць, серед яких: 3 підрозділи – у колективних монографіях, у тому числі 1 – у міжнародній, 8 статей – у наукових фахових виданнях України, 1 стаття – у зарубіжному виданні, 6 тез доповідей на конференціях. Загальний обсяг опублікованих праць – 7,91 д.а., з них особисто авторові належить – 5,86 д.а.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації складає 234 сторінки, у тому числі 196 сторінок основного тексту, список використаних джерел із 196 найменувань, 7 додатків, 37 рисунків і 36 таблиць.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволяє сформулювати такі висновки:

1. У роботі здійснено ґрунтовний огляд основних визначень та глибоких змін в економіці останніх років. Аналіз праць вітчизняних та зарубіжних науковців показав наявність дискусійних поглядів щодо сутності поняття «субконтрактація», як однієї з форм виробничої кооперації. Виявлено, що тлумачення терміну, яке існує сьогодні, потребує удосконалення. Зміна основних тенденцій розвитку промислової кооперації, а з появою інформаційно-комунікативних технологій її нової форми «субконтрактації», в умовах цифрової економіки проходять глибоку суттєву трансформацію. Стан економічних процесів, які відбуваються в світі показує, що використання маркетингово-аналітичних функцій субконтрактингу є новим вектором розвитку цієї форми виробничої кооперації.
2. Критичний аналіз діяльності світових корпорацій дозволив виділити три моделі розвитку субконтрактних відносин, а саме американську, японську, європейську (змішану) модель та основні риси, які їх характеризують. Але вимоги, які стосуються ефективної субконтрактційної діяльності, вимагають застосування цифрових технологій в співпраці промислових підприємств. Тому необхідно визначення нових класифікаційних ознак і формування класу підприємств, які готові до інноваційних форм і змін в сучасній економіці. Аналіз даних класифікацій допоміг виділити новий клас ознак, які в зв'язку з бурхливим розвитком економіки в бік цифровізації, застосуванням новітніх технологій виробництва та впровадженням інноваційних форм ведення бізнесу, трансформуються та набувають сучасних характеристик. В зв'язку з новими викликами запропоновано внести наступну додаткову класифікаційну ознаку - «використання учасниками субконтрактації інформаційних технологій».
3. Ґрунтовні дослідження щодо методичних основ визначення економічного ефекту від впровадження субконтрактації показали відсутність врахування маркетингової складової. Проведений аналіз дав підґрунтя для

удосконалення існуючих методик, які враховують ринкові умови функціонування промислових підприємств України (витрати на маркетингові дослідження, пошук інформації та партнерів субконтрактних відносин, інтернет-маркетинг та ін.).

4. Для підтвердження доцільності застосування субконтрактації в Україні авторами проведено аналіз економічних показників щодо діяльності різномасштабних промислових підприємств в цілому по Україні за 2013-2017 рр. Застосування запропонованого комплексу економічних показників дозволив отримати структуру різномасштабних промислових підприємств (всього 42333 підприємства в 2017 р.) за 5 років по 24 областям для визначення можливості втілення субконтрактації в Україні. На основі кластерного аналізу та картографічного методу обґрунтовано необхідність вдосконалення методики виявлення промислово розвинених регіонів, які мають скупчення підприємств та найбільший потенціал для розвитку субконтрактації.

5. Глибинний аналіз результатів об'єднаної кластеризації по комплексу основних соціально-економічних показників дозволив виділити 3 кластери промислових підприємств, які можуть стати потенційними учасниками субконтрактних відносин, маючи відповідний економічний потенціал: «промислові гіганти», «міцні позиціонери», «малюки».

6. Оскільки Одеська область входить в кластер найбільш промислово-розвинених регіонів України по аналізу соціально-економічних показників розвитку підприємництва визначено, що місто має потужний промисловий та транспортно-логістичний потенціал для впровадження субконтрактації та організації її інфраструктурної підтримки. Аналіз економічних показників розвитку промисловості міста та галузі машинобудування вказує на доцільність організації інфраструктурної одиниці в м. Одеса, яка б дозволила підвищити ефективність функціонування промислових підприємств, оскільки місто є локальним територіально-виробничим комплексом, сучасним транспортно-логістичним вузлом.

7. Міжнародний досвід та проведені дослідження дозволили розглянути можливості організації інфраструктурної підтримки субконтрактації, а саме запропонувати авторські гіпотези щодо створення Центру субконтрактації, які враховують маркетингову складову: 1) за підтримки некомерційних організацій; 2) використання міжнародних інвестицій.

8. Запропоновані заходи щодо варіантів організації Центру субконтрактації дозволили удосконалити методичні основи розрахунку економічного ефекту від впровадження субконтрактації для потенційного підприємства-учасника ТОВ «Телекарт-Прилад» щодо постачання комплектуючих для ліфтобудування, з урахуванням ризиків, витрат на вступ до Центру та економії на маркетингових затратах.

Наукові розробки та практичні рекомендації, запропоновані у дисертаційній роботі, можуть бути застосовані у практичній діяльності різномасштабних підприємств промисловості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Уильямсон О.И. Фирмы и рынки. Сер. Современная экономическая мысль. М.: Прогресс, 1983.
2. Уильямсон О.И. Экономические институты капитализма: фирмы, рынки, отношенческая контрактация /пер. с англ. СПб.: Лениздат, 1996.
3. Економічний словник термінів [Електронний ресурс] // United Nations Economic Commission for Europe. – 1983. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.unecsc.org>.
4. История Экономических учений: Зарождение Классической Политической Экономии. Экономические взгляды Д. Рикардо. Теория сравнительных преимуществ / Электронный ресурс. Режим доступа: <http://econteor.ru/hste/opebr.php?pgh=3xx7>
5. К. Маркс и Ф. Энгельс. Соч., т. 23 «Капитал», стр. 337.
6. Пахомова Н.В., Рихтер К. Экономика отраслевых рынков и политика государства. СПб.: Изд-во Санкт- Петерб. ун-та, 2009.
7. Милгром П., Робертс Дж. Экономика, организация и менеджмент. СПб.: Экон. шк., 1999. Т. 1, гл. 6-8.
8. Либман А.В. Теоретические аспекты агентской проблемы в корпорации // Вестн. СПбГУ. Сер. 8. 2005. Вып. 1 (№ 8).
9. Berle A.A. The Modern Corporation and Private Property / Adolf A.Berle, Gardiner C.Means. – New Brunswick : Transaction Publishers, 1991. – 396 p. 2. Jensen M.C. Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure / Michael C.Jensen, William H.Meckling [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://papers.ssrn.com/abstract=94043>
10. Коуз Р. Природа фирмы / пер. с англ. Б. Пинскера // Теория фирмы / сост. В.М. Гальперин. СПб.: Экон. шк., 1995. С. 11-32.
11. Коуз Р. Фирма, рынок и право / пер. с англ. Б. Пинскера. М.: Дело ЛТД, 1993

12. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт. – М. : Российская академия наук, 1997. – 190 с. 12.
13. Williamson O. Markets and Hierarchies: Analysis and Antitrust Implications / O. Williamson. – New York : Collier MacMillan Publishers, 1985. – 75 p.
14. Ходжсон Дж. Что такое институты? / Дж. Ходжсон // Вопросы экономики. – 2007. – № 8. – С. 346.]
15. Ермолин И.В. Коалиции взаимозависимости и теория ресурсной зависимости // Полис. 2010. № 1..
16. Райтер Н. І. Сучасні погляди на визначення суті кооперації та її значення в системі аграрного виробництва //Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. – 2017. – №. 182. – С. 220-229.
17. Шерер Ф., Росс Д. Структура отраслевых рынков. М.: ИНФРА-М, 1997
18. Лотиш О. Я. Сучасні напрямки розвитку теорії галузевих ринків //Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. – 2014. – №. 5 (1). – С. 36-39.
19. Пасько О. В. Теорія агентських відносин в корпоративному управлінні у 21 сторіччі [Електронний ресурс] / О. В. Пасько, Е. М. Мартей // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – № 12. – С. 322-326.
20. Jensen, M.C., and Meckling, W.H. (1976) Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. The Journal Of Financial Economics, 3 (4): 305-360., с. 308
21. Коуз Р. Фирма, рынок, право / Коуз Р. - Нью-Йорк : Телекс, 1991. – 192.
22. Барнард Ч. Функции руководителя: власть, стимулы и ценности, в организации. Режим доступа до ресурсу: http://fictionbook.ru/author/chester_barnard/funkcii_rukovoditelya_vlast_stimulyi_i_c/read_online.html?page=1
23. Pfeffer J., Salancik G. The External Control of Organizations: A Resource Dependence Perspective. N.Y.: Harper & Row, 1978.

24. Шумпетер Й. История экономического анализа /пер. с англ. под ред. В.С. Автономова: в 3 т. СПб.: Экон. шк., 2001.
25. Н.П. Шамаева/ Промышленная кооперация как фактор экономического развития/ Вестник Удмуртского университета. Экономика и право – Вып.1 – 2014. С.102
26. Портер М., Международная конкуренция. Конкурент.преимущества стран: Пер.с англ.. М. : Международные отношения , 1993 - 896с.
27. Котлер Ф. Маркетинг-менеджмент: анализ, планирование, внедрение, контроль / Ф. Котлер. – СПб. : Питер Ком, 1999. – 896 с.
28. Alves A. I. M. Implementation of a technology transfer system: improving the future by learning from the past: дис. – 2016.
29. Bordehore C. et al. Lifeguard assistance at Spanish Mediterranean beaches: Jellyfish prevail and proposals for improving risk management //Ocean & Coastal Management. – 2016. – Т. 131. – С. 45-52.
30. Ю.В. Пискулов, Ю.Ю. Посысаев, Ю.А. Савинов. Концептуальные черты современной межфирменной производственной кооперации / Российский внешнеэкономический вестник – №11 – 2014. – с. 42
31. Жаворонков В. О. Економічний аналіз сучасних теорій інституціоналізму // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2013. – Т. 1. – №. 2. – С. 123-128., Коуз Р. Фирма, рынок и право / Р. Коуз // – М.: Дело, 1993. – С. 10.
32. Добронравов А.Н. Субконтракция и аутсорсинг //Финансовый менеджмент №3 / 2003. – С.24-27.
33. Дряхлов Е. Субконтраткация – выбор новой Европы / Е. Дряхлов // Оборудование – 2011 - №5 – С. 13-18.
34. Игнатъев В. Природа, сущность и развитие контрактных и субподрядных отношений в сравнительном законодательстве. [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: http://www.subcontract.ru/Docum/DocumList_DocumFolderID_16.html

35. Казанский П.А. Институциональные условия развития малого бизнеса в Краснодарском крае // Бизнес в законе. Экономико-юридический журнал. - Выпуск № 2 - 2010.
36. Киселев А. Н. Информационная система субконтрактации – пример эффективного применения информационных технологий для развития малого бизнеса - [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: [//http://subcontract.ru/Docum/DocumList_DocumFolderID_16.html](http://subcontract.ru/Docum/DocumList_DocumFolderID_16.html).
37. Петрищева И.В. Особенности развития форм производственной кооперации различных предпринимательских структур// Народное хозяйство. Вопросы инновационного развития. 2011. № 1. С. 30-39.
38. Решетникова І. Л. Субконтрактні відносини в ланцюгу поставок промислового підприємства // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2018. Вип. 3 (15). С. 84–92.
39. Шлафман Н. Л. Інтернет-технології забезпечення механізму субконтрактації у промисловості // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. Серія: Економічні науки. 2008. № 1. С. 86–88.
40. Литовченко И. Л., Литовченко І. Л. Исследование дуальности современного промышленного рынка. – 2014.
41. Литовченко И. Л. Маркетинг в условиях дуальности современного промышленного рынка // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2015. № 10. Ч. 3. С. 60–63.
42. Литовченко І. Л., Шкурупська І. О. Оцінка синергетичного ефекту від застосування інтегрованих маркетингових комунікацій //Економіка України. – 2015. – №. 5. – С. 29-39.
43. Литовченко И. Л. РЫНОК В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ //Цифровая экономика и Индустрия 4.0: новые вызовы. – 2018. – С. 291-295.
44. Бутенко А. І., Лазарева Є. В., Шлафман Н. Л. Потенціал малого підприємництва в парадигмі сталого розвитку //Одеса: Інтерпрінт. – 2012.

45. Шлафман Н. Л., Уманец Н. Л. Моделирование устойчивого регионального развития в контексте трансформационных сдвигов: методологический аспект //Экономический вестник Донбасса. – 2015. – №. 3 (41).
46. Бутенко А. І., Шлафман Н. Л., Бондаренко О. В. Концепция формирования системы технологического предпринимательства в Украине //Экономический вестник Донбасса. – 2017. – №. 1 (47).
47. Shlafman N. L., Zhuravleva T. O., Oliynyk N. M. Mechanisms of cooperation of small and large entrepreneurship in Ukraine // Problems of development modern science: theory and practice. 2016. С. 92.
48. Решетнікова І.Л. Аутсорсинг в діяльності промислових підприємств: маркетинговий аспект//Часопис економічних реформ. Науково – виробничий журнал. Східноукраїнський національний університет ім. Володимира Даля. Сєверодонецьк, 2018 - №2 (30). – с.52-58.
49. Решетнікова І.Л. Інтеграція процесів ланцюга поставок промислового підприємства в умовах мультиканального маркетингу//Часопис економічних реформ. Науково – виробничий журнал. Східноукраїнський національний університет ім. Володимира Даля. Сєверодонецьк, 2017 - №4 (28). – с.31-39.
50. Свірідова С. С. Субконтрактація як сучасний інструмент управління витратами / С. С. Свірідова. // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2018. – №5 (257). – С. 140-155.
51. Свірідова С. С. Проблеми підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств / С. С. Свірідова // за ред. д.е.н, проф.Є.А. Бельтюкова; ОНПУ.— Одеса: Інтерпрінт, 2015. — 826 с. – С. 335-374
52. Свірідова С.С. Аутсорсинг как инструмент повышения эффективности деятельности предприятий / С.С. Свірідова, Е.О. Горелкина //Науковий вісник Одеського національного економічного університету. –2014. – № 9(217). –224с. С.165- 170

53. Свірідова С.С. Переход промышленных предприятий на логистический аутсорсинг / С.С Свірідова, С.Л. Левіт //Науковий журнал. Вісник Хмельницького національного університету, №6, Т. 2, 2006. – 3с.
54. Варналій З., Дрига С. Кооперація великих і малих підприємств як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємництва України // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2010. – №. 1. – С. 5-15.
55. Бельтюков Е. А., Задорожко Г. И. Концептуальные подходы к формированию информационной системы промышленного предприятия //Экономика: реалии времени. – 2012. – №. 3-4 (4-5).
56. Бельтюков Е. А., Задорожко Г. И. Основные пути усовершенствования системы информационного обеспечения конкурентоспособности промышленного предприятия //Экономика: реалии времени. – 2013. – №. 2 (7).
57. Raavo Ritala , Ellonen Kaisa - Hanna Competitive advantage in interfirm cooperation: old and new explanations. (Lappeenranta School of Business, Lappeenranta, Finland) // Competitiveness Review Volume 20 Issue 5
58. Osório A. L. Towards vendor-agnostic IT-system of IT-systems with the CEDE Platform //Working Conference on Virtual Enterprises. – Springer, Cham, 2016. – С. 494-505.
59. Хейвуд Дж. Брайан. Аутсорсинг: в поисках конкурентных преимуществ / Дж. Б. Хейвуд; [пер. с англ.] – М.: Издательский дом «Вильямс», 2001. – 176 с
60. Хлебников Л. Аутсорсинг как инструмент снижения затрат и оптимизации бизнес-системы / Л. Хлебников // Управление компанией. – 2007.- №19. - С. 25-29
61. Байрамова Г. Г. ФРАНЧАЙЗИНГ КАК ФОРМА РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА //ВЕСТНИК. – 2018. – С. 42.
62. Степаненко М. В. Франчайзинг як інструмент розвитку підприємницької діяльності в Україні //Економіка, фінанси і управління в

XXI столітті: аналіз тенденцій та перспективи розвитку. – Фінансова рада України, 2017.

63. Феш М. С., Запорожан Л. П. Форми кооперованих зв'язків підприємств у сучасних соціально-економічних умовах розвитку України //Тенденції розвитку маркетингу в умовах економічних трансформацій: монографія. – 2017. – С. 250-274.

64. Христофорова Л. В. Проблемы формирования понятия субконтрактинг в «новой экономике» //Интеллект. Инновации. Инвестиции. – 2014. – №. 2. – С. 34-37.

65. Костин И.Б. Аутсорсинг как инновационный метод ресурсосбережения / И.Б. Костин / Управление экономическими системами: электронный научный журнал - Выпуск №52(4) - 2013.

66. Петрищева И.В. Промышленная кооперация в контексте взаимодействия малых и крупных предприятий: сущность и формы /И В.Петрищева//Альманах современной науки и образования.— Тамбов.: Из-во «Грамота». 2011, N 1, (44) .— С. 168-170

67. Черемисин Д. В. Аутсорсинг как элемент современного хозяйственного механизма: теоретический аспект //Дис. на соискание ученой степени к. э. – 2005. – №. 08.00. – С. 10.

68. Кічук О.С. Сучасні форми інтеграції промислових підприємств // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип.2 (42)/ 2011. – С.214

69. Хмелярова Я. А. Литовченко І.Л. Дослідження поняття "субконтрактація" як сучасної форми виробничої кооперації // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2015. № 11(3). С.75-79. Index Copernicus, НБУ ім. В.І. Вернадського,) (0,54 д.а.). Особистий внесок здобувача 0,27 д.а.: . (Index Copernicus, НБУ ім. В.І. Вернадського,) (0,54 д.а.).

70. Christerson, Brad and Richard P. Appelbaum,"Global and Local Subcontracting: Space, Ethnicity, and the Organization of Apparel Production," World Development 23, 8:1363-1374, 1995

71. Козин М. Н., Рыжов И. В. Общая характеристика, виды и особенности практического применения аутсорсинга // Экономика и предпринимательство. – 2018. – №. 2. – С. 1048-1052.
72. Кузнецова Е. П. Основные подходы к понятию кооперационных связей малого и крупного бизнеса // Вопросы территориального развития. – 2017. – №. 4 (39).
73. Христофорова Л.В. Субконтрактинг как экономическая категория и как особый элемент «новой экономики» / Л.В. Христофорова / Проблемы современной экономики – 2010 - №3 – С.15-24.
74. Телегина О. В. Субконтрактация как механизм кооперации малого и крупного бизнеса. – 2014. [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <https://m.elib.gstu.by/bitstream/handle/220612/13830/%D0%A2%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D0%BD%D0%B0%20%D0%9E.%20%D0%92.%20%D0%A1%D1%83%D0%B1%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
75. Опанасюк В. Індустрія 4.0: місце України в міждержавній кооперації і спеціалізація (The place of Ukraine in the inter-country cooperation and specialization) // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. – 2017. – №. 4 (32). – С. 67-71.
76. Самсонова Л. В. Види міжнародних контрактних відносин та їх вплив на соціально-економічний розвиток країн // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2018. – С. 44.
77. Грідіна Г. Аутсорсинг бізнес-процесів в Україні : дис. – Вінниця: ВННІЕ ТНЕУ, 2017.
78. Чмут А. В., Осадчий О. Д. СУТНІСТЬ АУТСОРСИНГУ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЙОГО РОЗВИТКУ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ. – 2017.
79. Антонюк Д. А. Аутсорсинг та субконтрактинг як механізми інституціональної інфраструктури підприємництва в умовах мегарегіональної інтеграції України / Д. А. Антонюк // Вісник Приазовського

державного технічного університету : зб. наукових праць / ПДТУ. – Маріуполь, 2015. – Вип. 30. – С. 53–60. – (Серія : Економічні науки)

79. Грабинський І. М. ФРАНЧАЙЗИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО РИНКУ ЄС : дис. – Львівський національний університет імені Івана Франка, 2017.

80. Христофорова Л. В., Красовская Е. А. Современная практика развития субконтракции: отечественный и зарубежный опыт //Интеллект. Инновации. Инвестиции. – 2015. – №. 1. – С. 108-113.

81. Выжитович А. М. Реструктуризация как стратегический инструмент в управлении рисками промышленного предприятия (на примере машиностроительного объединения «Завод Труд») //Мир экономики и управления. – 2015. – Т. 15. – №. 2.

82. Писарская О. В. Межфирменное сотрудничество предприятий промышленного комплекса: мировой и отечественный опыт //Таврический научный обозреватель. – 2015. – №. 1.

83. Аутсорсинг як нова концепція ведення бізнесу/М.А. Бабій // Зовнішня торгівля: право та економіка. 2007 - №6. – С.53-57.

84. Кузнецова С. Н., Егорова А. О. Интеграция малого и среднего бизнеса в структуры промышленных парков //In the World of Scientific Discoveries/V Mire Nauchnykh Otkrytiy. – 2015. – Т. 72. – №. 12.

85. Модернізація механізмів розвитку малого та середнього бізнесу : моногр. / А.І. Бутенко, М.П. Войнаренко, В.І. Ляшенко та ін. ; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2011. – 326 с.

86. Аутсорсинг як інструмент зниження витрат у системі стратегічного управління / Т.В. Гавриленко / Актуальні проблеми економіки. – 2009. - №1. – С.104-109

87. Аутсорсинг як інструмент оптимізації та підвищення ефективності бізнесу / Л.О. Лігоненко, Ю.Ю. Фролова / Актуальні проблеми економіки – 2005. - №6, С.115-122

88. Варналій, З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики [Текст] : навч. посібник / З. С. Варналій. – 4-те вид. – К. : Знання, 2008. – 432 с.
89. Писарская О. В. Межфирменное сотрудничество предприятий промышленного комплекса: мировой и отечественный опыт //Таврический научный обозреватель. – 2015. – №. 1.
90. Росецька Ю.В. Шляхи формування кластерів у галузі машинобудування Одеського регіону / Електронний ресурс. Режим доступу:<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1925>
91. Хмелярова Я. А., Литовченко І. Л. Субконтрактація як сучасна форма промислової кооперації // Науковий вісник УжНУ. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Том 10 (2). С.6-12. (Index Copernicus, НБУ ім. В.І. Вернадського) (0,8 д.а.). Особистий внесок здобувача 0,4 д.а
92. Хмелярова Я. А. Субконтрактація як сучасна форма взаємодії промислових підприємств України // Маркетинг в Україні: матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 12-13 грудня 2014 р.). Київ: ВГО «Українська асоціація маркетингу», 2014. С. 58 – 59 (0,07 д.а.).
93. Т. А. Беркутова, В. Д. Дорофеев. Коэволюция содержания маркетинга и интерпретация эффективности бизнеса в процессе развития экономики/ Известия высших учебных заведений. Поволжский регион - № 1 (21), 2012
94. Авдієнко Я.А. Зіньковська Д.В. Імплементация в систему субконтрактних відносин аналітично-маркетингової складової // Бізнес-навігатор 2018. № 2-1 (45). С.100-106 (Index Copernicus, НБУ ім. В.І. Вернадського) (0,56 д.а.). Особистий внесок здобувача 0,28 д. а.: розглянуто поняття «інформаційна система субконтрактації», зміст та функції кожної складової, визначено маркетингову складову в забезпеченні функціонування Центрів субконтрактації.
95. Никулина О. В., Кузнецов А. А. Международная кооперация как механизм взаимодействия промышленных предприятий в сфере инноваций //Национальные интересы: приоритеты и безопасность. – 2016. – №. 4 (337).

96. Кочерова В. В. Зарубежный опыт обеспечения взаимодействия малого и крупного бизнеса //International Scientific Review. – 2016. – №. 11. – С. 58-61
97. Воробьев Ю. С., Толстова И. Э. ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ КРУПНОГО И МАЛОГО БИЗНЕСА //Социально-экономические проблемы продовольственной безопасности: реальность и перспектива. – 2017. – С. 187-193.
98. Асаул А.Н.Методологические аспекты формирования и развития предпринимательских сетей / А.Н.Асаул, Е.Г. Скуматов. Г.Е,Локтеева: учеб.пособиепод ред. д. э. н., проф. А.Н. Асаула. — СПб.: «Гуманистика», 2004. — 256.
99. Сидоренко Е.Е. Стратегический характер производственного аутсорсинга как эффективной формы взаимодействия промышленных предприятий. [Электронный ресурс]–
<http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/economy/business-economics-and-production-management/2062-2010-12-21-22-48-04>
100. Субконтрактинг как одна из стратегий промышленного производства [Электронный ресурс] // – Режим доступа до ресурсу: <http://www.spx.ru>.
101. Скопiон О.О. Розвиток регіональної виробничої кооперації і кластерних проєктів. – Дисертація. Кіров – 2008
102. Христофорова Л.В., дисертація «Субконтрактинг в системі управління розвитку промислового підприємства: організаційно-методичні основи», 2008
103. Христофорова Л. В. К ВОПРОСУ О МЕХАНИЗМЕ СУБКОНТРАКТИНГА В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ //Редакционная коллегия. – 2017. – С. 105.
104. Христофорова Л. В., Красовская Е. А. Современная практика развития субконтракции: отечественный и зарубежный опыт //Интеллект. Инновации. Инвестиции. – 2015. – №. 1. – С. 108-113

105. Куликова Н. Н. Модель межорганизационных взаимоотношений в электронной промышленности // Проблемы современной экономики. – 2016. – №. 2 (58).
106. Хмелярова Я. А. Субконтрактація – нова форма кооперації промислових підприємств // Актуальні проблеми розвитку економіки в контексті глобальних викликів: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. присвяченої 45-річчю факультету міжнародної економіки (м. Одеса, 19-20 вересня 2013 р.). Одеса: «Атлант», 2013. С. 207 – 209 (0,13 д.а.).
107. Хмелярова Я. А. Застосування субконтрактних відносин в сучасних умовах // Економіка, менеджмент та аудит: сучасні проблеми та напрямки розвитку: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 29-30 травня 2015 р.). Львів: ЛЕФ, 2015. С. 116-118 (0,17 д.а.).
108. Орлова В. Зарубіжний досвід стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу – Вісник економічної науки України, - 2012, №2, с.113
109. Воробьев Ю. С., Толстова И. Э. ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ КРУПНОГО И МАЛОГО БИЗНЕСА // Социально-экономические проблемы продовольственной безопасности: реальность и перспектива. – 2017. – С. 187-193.
110. Кимура Ф. Субподряд в работе малых и средних предприятий Японии // Международный банк реконструкции и развития / Всемирный банк. Первое издание - июнь, 2001. [Электронный ресурс] - Режим доступа к матер .: wb.rcsme.ru/texts/3.doc
111. Yun A. et al. Organizing across a fragmented labour force: trade union responses to precarious work in Korean auto companies // Neoliberal Capitalism and Precarious Work: Ethnographies of Accommodation and Resistance. – 2016. – С. 201.
112. Ssali F. P. Assessment of the cost overruns in subcontracted construction projects in Uganda: A case study of Roko Construction : дис. – Makerere University, 2018.

113. Goto T., Nariu T. Fixed Payments in Production Contracts for Private Labels: An Economic Analysis of the Japanese Subcontract Act //Applied Approaches to Societal Institutions and Economics. – Springer, Singapore, 2017. – С. 71-84.
114. Puustinen S. et al. Improving quality control process of subcontracted components in engineer to order industry. – 2018.
115. Rosli N. M., Mustaffa N. E., Ariffin H. L. T. A Review of Domestic Subcontract in Construction Industry //Regional Conference on Science, Technology and Social Sciences (RCSTSS 2016). – Springer, Singapore, 2018. – С. 499-506.
116. Fei M. The Logic of Financial Decentralization between Central and Local Governments: Administrative Subcontract Model and Its Effect //Shanghai Journal of Economics. – 2017. – Т. 12. – С. 009.
117. Häkkinen K., Airola M., Kettunen O. Subcontract manufacturer's service portfolio in the metal industry //International Journal of Services and Operations Management. – 2018. – Т. 30. – №. 1. – С. 120-136.
118. Хмелярова Я. А. Міжнародний досвід застосування виробничої кооперації (субконтрактації) // Стратегії інноваційного розвитку економіки: бізнес, наука, освіта (Sides 2015): матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 29 вересня-2 жовтня 2015 р.). Харків: НТУ «ХП», 2015. С.257 – 259 (0,13 д.а.).
119. Хмелярова Я. А. Международный опыт применения субконтрактных отношений (на примере Японии) // International Scientific-Practical Conference Modern Transformation of Economics and Management in the Era of Globalization: Conference Proceedings (Klaipeda , January 29, 2016). Klaipeda: Baltija Publishing; Klaipeda University, Lithuania. С. 192-195 (0,2 д.а.).
120. Аналіз світового досвіду розвитку і створення мережі промислової кооперації та субконтрактації (звіт) [Електронний ресурс] // Євразійська економічна комісія. – 2016. – Режим доступу до ресурсу:

[http://www.eurasiancommission.org/ru/act/prom_i_agroprom/dep_prom/Documents

121. Karl-Heinz SCHMIDT / Innovative Management in Subcontracting Business in Growing and Stagnating Economies // Review of International Comparative Management. - Volume 11 Issue 1. - March 2010.

122. Минасян М. Аутсорсинг в практике американских компаний // Инвестиции в России. – 2008. – № 10 (165). – С. 27–37.

123. Хмелярова Я. А., Литовченко И. Л. Субконтрактація: міжнародний досвід застосування. «Scientific-Researches». 2016. №5 (5). С. 85 – 92 (Index Copernicus, Scientific Indexing Services (SIS) та інших) (0,63). Особистий внесок здобувача – 0,3 д. а.

124. Фефелов Р. Е. Зарубежный опыт использования аутсорсинга во внешнеэкономической деятельности корпораций // Концепт. – 2015. – Спецвыпуск № 05. – ART 75096. – 0,5 п. л. – URL: <http://e-koncept.ru/2015/75096.htm>. – Гос. рег. Эл № ФС 77– 49965. – ISSN 2304–120X..]

125. An overview of the implications of subcontracting in Spain. Social regulation between contractors and subcontractors in industrial sector during restructuring times. European project // Labour asociados consultores. – 2008.

126. Ministry of Foreign Affairs of Denmark / Finland: Mechanical engineering, metal and subcontracting industries // Sector Analysis. – 2014.

127. Наролина Т. С. СУБКОНТРАКТАЦІЯ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОИЗВОДСТВА В ІННОВАЦІЙНОМУ ПРОМИШЛЕННОМУ КЛАСТЕРІ // Соціально-економічне забезпечення розвитку господарських формувань. – 2016. – С. 84-89.

128. Юрьев С.В. Аутсорсинг как элемент современных экономических отношений в РФ / Монография/ Спб – 2012

129. Шолох О. В. Субконтрактація як форма взаємодії малого і середнього підприємництва з великим виробництвом // European Scientific Conference. – 2017. – С. 46-48.

130. Кириллов А. В. Стимулирование кооперации малого, среднего и крупного инновационного бизнеса в зарубежных странах //Вестник университета. – 2016. – №. 1.
131. Дашкевич Т. В. СУБКОНТРАКТАЦИЯ И МАЛОЕ ИННОВАЦИОННОЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ: СУЩНОСТЬ И ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ //Инновационное развитие экономики: тенденции и перспективы. – 2016. – Т. 1. – С. 261-267.
132. Региональный Центр субконтрактации/ Организация работы центра. Методическое пособие для руководителей региональных центров субконтрактации// Москва. - 2004.
133. Информационная система субконтрактации – пример эффективного применения информационных технологий для развития малого бизнеса [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: http://subcontract.ru/Docum/DocumList_DocumFolderID_16.html
134. Агенство субконтрактации РС (Я). Что такое субконтраткация? Электронный ресурс. Режим доступа: <http://subcon.b14.ru/ob-agentstve/chto-takoe-subkontraktatsiya>
135. Ворошин Е. А., Колесников А. М. Подходы к стабилизации бизнес-среды промышленных предприятий //Актуальные проблемы экономики и управления. – 2017. – С. 22.
136. Аликанкин А. С. Формирование направлений эффективного взаимодействия предпринимательских структур в металлургической отрасли// Вестник ТГУ, выпуск 8 (100), 2011,с. 60-61
137. Кузюр Н. И., Грицук К. Г. Проблемы и перспективы развития субконтрактных отношений в республике Беларусь. – 2015.
138. Прокофьева Н. Л. Субконтрактация как эффективный симбиоз крупного и малого бизнеса в промышленности //Экономический рост Республики Беларусь: глобализация, инновационность, устойчивость. – 2017. – С. 47-49.

139. Парк высоких технологий примет участие в создании в Беларуси крупного Международного финансового центра // Новости [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://www.tvr.by/rus/news.asp?id=17861&cid=15>
140. Кузнецова Е. П. Инфраструктура поддержки развития производственной кооперации // Вектор экономики. – 2018. – №. 8. – С. 13-13.
141. Никулина О. В., Кузнецов А. А. Международная кооперация как механизм взаимодействия промышленных предприятий в сфере инноваций // Национальные интересы: приоритеты и безопасность № 4 (337) 2016. – 2017. – С. 88.
142. Геврасёва А. П. Центры субконтрактації и их влияние на развитие малого предпринимательства в регионе / А. П. Геврасёва, А. Г. Вышникова // Регіональний розвиток України: проблеми та перспективи : тези ІІІ Міжнар. наук.-практ. конф. (4 черв. 2015 р.) / М-во освіти і науки України ; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; редкол.: Б. М. Данилишин (відп. ред.) [та ін.]. – Київ : КНЕУ, 2015. – С. 101–104.
143. Грицунова С. В. Развитие рыночной инфраструктуры промышленной деятельности на основе сотрудничества предпринимательских структур различных масштабов деятельности // Современные проблемы науки и образования. – 2015. – №. 1-1. – С. 710-710.
144. Дробышевская Л.Н., Кучерук В.А. Оценка эффективности сетевого взаимодействия компаний в регионе // Terra Economicus – Том 10 - №3 - Часть 2. – 2012. – С. 107-108
145. Е.В. Коробейникова. Системная оценка эффективности деятельности потребительской кооперации // Экономические проблемы регионов и отраслевых комплексов – с.371-372
146. Фихтнер О.А. Методологические подходы к оценке эффективности функционирования предпринимательских структур // Вестник Новгородского государственного университета – 2011 - №61 – С. 15

147. Маренный М. А. Методы финансового анализа кооперационных взаимодействий малых промышленных предприятий //Аудит и финансовый анализ. – 2001. – Т. 3.
148. Мищенко Т.Л. Современные проблемы и пути развития кооперации// Современные исследования социальных проблем (электронный научный журнал), №1(21), 2013 – Режим доступа: www.sisp.nkras.ru
149. Котляров И. Д. Сущность аутсорсинга как организационно-экономического явления //Компетентность. – 2012. – №. 5. – С. 28.
150. Котляров И. Д. Принятие решения об использовании аутсорсинга на основе оценки его эффективности для предприятия // Инновации - №9 (143) – 2010 – С. 88
151. А. Л. Вишняков, А. К. Коптелов. Анализ эффективности аутсорсинга ИТ-услуг. [Электронный ресурс] // РМ-Т.RU – Режим доступа до ресурсу: <http://www.pmt.ru/upload/image/article3.pdf?PHPSESSID=5b73fc197cd6fbdf7c6cb63f2a965a2c>.
152. О. Вишняков, Д. Гайнутдинов. Аутсорсинг как инструмент реформирования компании. <http://citcity.ru/13940>
153. Аникин Б.А., Рудая И.Л. Аутсорсинг и аутстаффинг: высокие технологии менеджмента: Учеб. пособие. М.: ИНФРА М, 2006. 288 с.
154. Дашкевич Т. В., Носко Н. В. Развитие субконтрактных отношений между малыми и крупными предприятиями Республики Беларусь //Образование, наука, производство: сб. науч. ст. междунар. науч.-практ. конф.–М.: Ин-т менеджмента, экономики и инноваций. – 2015. – С. 58-61.
155. Самойлов В. Экономика аутсорсинга. 2009 // <http://www.outsourcing.ru/content/rus/247/2470-article.asp>.
156. Регіональний вимір соціально-економічного розвитку і засади нової регіональної політики [Електронний ресурс] : аналітична доповідь Національного інституту стратегічних досліджень при президентіві України. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>.

157. ЗАКОН УКРАЇНИ Про внесення змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо удосконалення деяких положень [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2164-19>.
158. Офіційна сторінка Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення:20.04.2018).
159. Гришина Н.В. Проблеми та перспективи взаємодії малих і великих підприємств в промисловості: регіональний аспект / Економіка та управління підприємствами. – 2015, №1, с.79. Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.15589/jnn20150113>
160. Коваленко А. А., Батчаева С. Х., Батчаева А. Х. Кластеризация, как интеграционный процесс в региональной экономике //современные проблемы и тенденции развития экономики и управления. – 2018. – С. 66-68.
161. Щербак А. Підтримка субконтрактації–важливий напрям промислової політики //Економіст. – 2017. – №. 1. – С. 14-17.
162. Янковий О. Г. Латентні ознаки в економіці: монографія / О. Г. Янковий. – Одеса: Атлант, 2015. – 168 с.
163. Авдієнко Я. А., Сотніков Ю. М. Критерії включення промислового підприємства в систему субконтрактних відносин // Міжнародний науковий журнал " Науковий огляд".2018. Т. 2. №. 45. С. 38-52. (CORE, "РІНЦ SCIENCE INDEX, Google Scholar) (0,6 д.а.). Особистий внесок здобувача 0,3 д.а.:
164. Авдієнко Я. А. Можливості використання субконтрактації на промислових підприємствах в сучасних умовах // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. Серія: Науки: економіка, політологія, історія. 2018. № 5 (257). С. 13-28. (Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Наукова електронна бібліотека eLIBRARY.ru., [Google Scholar](#), [Польська наукова бібліографія](#), [Social Science](#)

Open Access Repository, Всеросійська база повнотекстових наукових публікацій «Порталус») (0,5 д.а.)

165. Каталог провідних підприємств України [Електронний ресурс] // RADA.COM.UA – Режим доступу до ресурсу: <http://rada.com.ua/ukr/RegionsPotential/Odesa/>

166. Бізнес-каталог України [Електронний ресурс] // BIZINUA.INFO – Режим доступу до ресурсу: <http://bizinua.info/r13/category/65>

167. Офіційна сторінка Державної служби статистики України в Одеській області. URL: <http://www.od.ukrstat.gov.ua/>

168. Стратегія економічного та соціального розвитку міста Одеси до 2022 року/Ред. — Одеса: ТЕС, 2013. — 80 с.: Іл. – (Одеса–2022).

169. Авдієнко Я. А., Сотніков Ю. М. Критерії включення промислового підприємства в систему субконтрактних відносин // Міжнародний науковий журнал "Науковий огляд". 2018. Т. 2. №. 45. С. 38-52. (CORE, "PINC SCIENCE INDEX", OpenAir Європейська база даних, ResearchBib, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Google Scholar) (0,6 д.а.). Особистий внесок здобувача 0,3 д.а.

170. Авдієнко Я. А. Центр субконтрактації як елемент інфраструктури промислового ринку України // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; за ред.: М. І. Зверькова (гол. ред.) та ін. (ISSN 2313-4569). Одеса: Одеський національний економічний університет. 2018. № 2 (66). С. 46-54. (Index Copernicus, Google Scholar, Research Papers in Economics (RePec), Ulrichsweb Global Serials Directory та інших) (0,71 д.а.)

171. Авдієнко Я.А., Сотніков Ю.М. Розділ.2.5. Міжрегіональні Центри кон'юнктурних досліджень та просування інноваційної продукції на зовнішні та внутрішні ринки — як сучасні інституціональні одиниці у просуванні наукових розробок українських розробників і виробників на експорт. Розділ 2.6. Рекомендації зі створення центрів комерціалізації технологій // Кон'юнктурний супровід інноваційної продукції та послуг: монографія / за заг. ред. В. А. Карпова. Одеса: ОНЕУ, 2018. С. 134-142 (1,2 д.а.). Особистий

внесок здобувача 0,6 д.а.: проведено аналіз функціонування Центрив кон'юнктурних досліджень та запропоновано рекомендації щодо організаційної структури створення даного типу центрив, обгрунтовано функції відділів.

172. Торгово-промислова палата України \"Програми підтримки бізнесу\" [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://invest.ucci.org.ua/ua/business/programs>.

173. Український союз промисловців та підприємців [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://uspp.ua/>.

174. Рулінська О. В. Вдосконалення методики маркетингового стратегічного планування в страхових компаніях //Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2011. – №. 3. – С. 92-99.

175. Стратегічне маркетингове планування в страхових компаніях : [монографія] / І. Л. Литовченко, О.В. Рулінська, Л.В. Новошинська, В.Г. Баранова; — Одеса :ИНВАЦ, 2014. — 280 с.

176. Міжнародні програми, проекти і гранти [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Тернопільської обласної ради – Режим доступу до ресурсу: <http://te-rada.org/?id=306>.

177. Альтернативне фінансування для бізнесу: де шукати? [Електронний ресурс] // Гроші в Кредит. Новини світу кредитування та банківських послуг. – Режим доступу до ресурсу: <http://groshi-v-kredit.org.ua/alternatyvne-finansuvannya-dlya-biznesu-de-shukaty.html>

178. European Commission [Електронний ресурс] // ЕС.EUROPA.EU – Режим доступу до ресурсу: <https://ec.europa.eu/easme/en/cosme>

179. Гранти на поради: яку допомогу може отримати МСБ від великих фондів і організацій [Електронний ресурс] // MIND UA – Режим доступу до ресурсу: <https://mind.ua/publications/20181632-granti-na-poradi-yaku-dopomogu-mozhe-otrimati-msb-vid-velikih-fondiv-i-organizacij>.

180. Government of Canada [Електронний ресурс] // INTERNATIONAL.GC.CA – Режим доступу до ресурсу:

http://international.gc.ca/world-monde/funding-financement/call_proposal-appel_proposition.aspx?lang=eng;

181. Embassy of Canada to Ukraine in Kyiv [Електронний ресурс] // CANADAINTERNATIONAL.GC.CA – Режим доступу до ресурсу: <http://www.canadainternational.gc.ca/ukraine/offices-bureaux/kyiv.aspx?lang=eng#serv>

182. Фонд Східна Європа [Електронний ресурс] // EEF.ORG.UA – Режим доступу до ресурсу: <http://eef.org.ua/>

183. Конкурс проектів суб`єктів малого підприємництва на отримання мікрокредиту [Електронний ресурс] // UFPP.GOV.UA – Режим доступу до ресурсу: http://ufpp.gov.ua/business_advisory_services;

184. Посольство Канади в Україні [Електронний ресурс] // CANADAINTERNATIONAL.GC.CA – Режим доступу до ресурсу: <http://www.canadainternational.gc.ca/ukraine/index.aspx?lang=ukr>

185. Хмелярова Я. А., І.Л. Литовченко. Маркетинговые исследования иностранных студентов в контексте интернационализации высшего образования // Маркетинг образовательных услуг: монографія / за ред. О.В. Прокопенко - Rudaska : «Drukarnia i Studio Graficzne Omnidium». 2016. С. 168 (9,77 д.а.). Особистий внесок здобувача 0,5 д.а.: приведені результати маркетингових досліджень іноземних студентів; на базі аналізу даних досліджень запропоновано шляхи вдосконалення навчального процесу в рамках інтернаціоналізації освіти.

186. Авдієнко Я. А. Підтримка субконтрактації в Україні за допомогою міжнародних інвестицій // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. Серія: Науки: економіка, політологія, історія. 2018. № 4 (256). С. 13-30. (Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Наукова електронна бібліотека eLIBRARY.ru., [Google Scholar](https://scholar.google.com/), та ін..) (0,5 д.а.).

187. Телекарт-Прибор [Електронний ресурс] // TELECARD.ODESSA.UA – Режим доступу до ресурсу: <http://telecard.odessa.ua>

188. Завод «Телекарт-прилад»: фоторепортаж [Електронний ресурс] // UKRMILITARY.COM – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ukrmilitary.com/2016/05/telekard-prylad-photo.html>
189. Телекарт-Прибор [Електронний ресурс] // UKR-PROM.COM – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukr-prom.com/firm-1507/catalog/>
190. Універсальне мобільне робоче місце оператора для ЗСУ від «Телекарт-Приклад» [Електронний ресурс] // MILNAVIGATOR.TV– Режим доступу до ресурсу: <https://milnavigator.tv/universalne-mobilne-roboche-mistse-operatora-dlya-zsu-vid-telekart-prylad/>
191. «Телекарт-Прилад» поставив на серійне виробництво радіорелейну станцію Р-402 [Електронний ресурс] // UPROM.INFO – Режим доступу до ресурсу: <http://uprom.info/news/vpk/telekart-prilad-postaviv-na-seriyne-virobnitstvo-radioreleynu-stantsiyu-r-402/>
192. Замлинська О. Стан та перспективи розвитку підприємств ліфтобудування //Економічний аналіз. – 2013. – №. 12 (1). – С. 108.
193. Замлинська О. В. Концепція створення ліфтового кластеру як форма реалізації маркетингової стратегії зростання //Бізнес-навігатор. – 2013. – №. 2. – С. 16-24.
194. Ukrlift [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ukrlift.net/uk/product-category/liftyi-uk/>
195. Богдан Ліфт [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://bogdan.ua/uk/bogdan-lift>
196. Euroformat [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://euroformat.com/>